

Oj, bodi, bodi
domu zvest, čeprav
ubog je in teptan,
iz tuje zemlje, dalj-
nih mest, domov se
vrnl domu vdan.
(Simon Gregorčič)

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 din, na skupni 24 din,
za inozemstvo 72 din,
z Marijinim L. 100 din,
za Ameriko 3 dolare
Štev. položnice | | - 806
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Naši pod tujim nebom (Ob izseljenski nedelji)

Izseljenci! Varljiva beseda. Za nekatere odrešitev, za večino pogin, zlasti sedaj v teh vojnih časih, ko mnoge dan za dnem preganjajo letala in uničujejo bombe. Mnogi v tujini ne vedo, kam bodo šli jutri in domači ne vedo, ali še živijo, ali so bolni, ali jih ni morda raznesla bomba. Pa vendar mnogi kljub vojnim strahotam vztrajajo in se drže tuje zemlje kakor klešč.

Domači pa nestrpnost čakajo na pisma. Toda ta redko prihajajo in še tista so prepleljena z belim papirjem z napisom na njem: „Geprüft“ (pregledano). Domači pa hodijo spraševati Rafaelovo družbo, Borzo dela, Rdeči križ, kje je mož, žena, sin, hči?

Kje je moj mož? Lansko leto je odšel, sedem mesecev že nič ni pisal, doma pa hramo v bedi.

Kje je moja žena? Šest otrok mi je pustila doma, podnevi garam, ponoči s solzami močim podzglavje. Otroci pa dan za dnem sprašujejo po materi.

Kje je moj sin? Skoraj na koleh sem ga prosil, naj ne hodi v svet, on pa je še bolj vzrasel in skoro odvriskal v tujino. Že več let se ni oglašil. Sedaj sem se že postaral. Truden sem že, odpočil bi se rad, a njega, ki bi mi bil opora na stara leta, od nikoder ni.

In kje je moja hči? Saj ji res ni bilo treba iti v svet, pa je nastal majhen družinski nesporazum in je užaljena zapustila dom. Prvo leto je še pisala, zdaj nič več. Bog ve, ali je napravila svojo poštenost in pozabila na nas, ali pa morda napravila svoje življenje...

In tako so domači sami, se ubijajo z revščino in malimi otroci, ker večji so dali domu slovo. Ne pišejo nič, ne pošiljajo nič. Pred letom so še imeli njihov naslov, sedaj niti tega nimajo več. Kakor bi jih pogoltnila zemlja.

Oni v tujini pa morda mislijo: „Kaj me brigajo doma! Jaz moram skrbeti zase! Saj v teh časih komaj zaslužim za sebe“. Morda je to prav tisti, kateremu žena doma joka v podrti hiši, mož pa v tujini z drugimi ženskami kopicji gorje in jezo božjo na sebe in svojo družino. Doma pa se ruši trhlja streha in preperel strop.

Mnogi kar nočejo slišati jok domače hiše, saj se celo znancev iz domačega kraja ogibljujejo, da jih ne bi doletela kaka opazka, ki bi jim predočila dom in jim zbudila zadušeno vest. Mnogi raje iščejo omame v vinu, da pozabijo na vse, misleč: „Saj samo enkrat živim“.

In kakšen vik zaženejo taki ljudje, če morda kdo po tihem le sporoči domov, da s tem ali onim ni povsem v redu! Kako se razhudijo: „Kaj to koga briga. Boš mar ti dajal mojim otrokom jesti, če so lačni? Kaj se vti-kaš v moje stvari!“ Otroci doma pa stradajo, toliko, da ne prosjačijo od hiše do hiše, ona — mati pa hodi v tujini vsa nadišavljena.

Vse to so vsakdanje, bridko resnične zgodbe, o katerih nihče rad ne govori. A so tako boleče, da se človeku nehoti izvije iz prs trpko ogorčenje in pomislek, ali smo še sploh ljudje, ko vendar vsaka žival skrbno brani in čuva svoje mladiče. Saj se končno res navadimo tudi na take zgodbe, pa vendar...

Ali naj res ves tisti denar, prigarani v tujini, nosi s sabo neizbežno prokletstvo uničene sreče mladih src in razrušenega družinskega življenja? Ali se res morajo naši ljudje za košček trdega kruha kakor cigani potepati po svetu? Kako dolgo še?

Misli ob zedinjenju

Kako sproščeno so se oddahnili pred 22. leti Srbi, Hrvati in Slovenci, ko je bila proglašena današnja svobodna Jugoslavija! Trije narodi so dobili takrat po tisočletnih borbah skupno hišo in streho pod junaško kraljevo rodovino Karadžordžević. Kako sveto veselje je navdajalo te tri narode, ko je zaplula nad našo zemljo odrešilna beseda: svoboda in bič grajščakov ni več padal po hrbtu prekmurskega kmeta in boljševiskim grozotam je bilo čez noč konec.

Toda danes zopet pretresajo svet vojne. Vse grmi in treska okoli nas, sosednji narodi se borijo med sabo za življenje in smrt. Celo nad nami se spozabljajo nekatera letala in z bombami razburjajo naše mirno prebivalstvo. A jugoslovanski narod je znan po svojem zgodovinskem junaštvu in usoda je ravno bitoljski dogodek dal povod, da je danes Jugoslavija tako enotno povezana in strnjena kot še nikdar doslej.

Pravilno in modro vodstvo naše države nas je dosedaj očuvalo vojnih strahot. Saj Jugoslavija nikomur nič ne bo, od nikogar nič ne zahteva. Odločno pa zahteva edinole mir in spoštovanje naših meja in naše svobode. V tem si je ves jugoslovanski narod edin kakor en mož.

Daj Bog, da bi naša mlada Jugoslavija srečno in mirno prebredla vsa te vojne razprtije!

Angleško letalo se je zrušilo na jugoslovanskem ozemlju

Prejšnji pondeljek ponoči sta dve angleški letali preleteli našo mejo čez Cetinje in Podgorico. Naša obmejna straža je pravočasno opazila letali in obvestila poveljstvo na Cetinju in Podgorici. Nato je eno letalo začelo dajati zelene in rdeče znake. Nato je zadonel močan pok in ljudstvo iz Podgorice je mislilo, da so padale bombe. Ljudje so potem našli popolnoma zgorelo letalo. Prizor je bil strašen. Poleg zgorelega ogrodja letala so ležala tri zogljenela trupla. Komisija je ugotovila da je letalo angleško in je zgo-

relo zaradi padca in eksplozije bomb. Bila je tema in letali sta zašli nad črnogorske gore. Potem je eno letalo zadelo v goro Veliki Garač, medtem ko je drugo plulo naprej. Ker je razbito letalo nosilo s seboj mnogo bomb, s katerimi bi bombardiralo italijanske vojaške postojanke v Albaniji, so pri padcu bombe raznesle letalo. Dognali so, da je bilo v letalu pet ljudi, ki so bili takoj mrtvi. Vse so pokopali v Podgorici. Med žrtvami je bil tudi neki ameriški časnikar. Pogreba se je udeležil angleški konzul.

Bitolj so pomotoma bombardirala italijanska letala

Glede bombardiranja Bitolja dne 5. novembra je bilo ugotovljeno, da so letala bila italijanska, ki so pomotoma zašla nad Bitolj in ga bombardirala misleč, da je to sovražno grško ozemlje. Italijanska vlada je izrazila

svoje sožalje naši vladi zaradi tega dogodka in obenem izjavila, da je pripravljena poravnati vso škodo. S tem naj bi bil ta dogodek, ki je jugoslovanski narod upravičeno razburil, med našo državo in Italijo mirno poravnana.

Odmev vojne na Jadranskem morju

Pretekli teden je bilo pri Dubrovniku zelo razburkano morje. Vodovje je vrglo na obrežje mnogo ostankov potopljenih ladij, splavov in rešilnih čolnov in dve trupli italijan-

skih mornarjev in eno truplo italijanskega topničarja. Vse tri so pokopali na našem ozemlju Dubrovniku. Pogreba se je udeležil ondotni italijanski konzul.

Politične vesti

Romunija in Madjarska pristopile k trojni zvezi. Da bi čim bolj zadeli in onemogočili delovanje angleškega brodogradstva in letal na Sredozemskem morju, so Italija, Nemčija in Japonska sklenile vojaško trozvezo z namenom, da si nudijo medsebojno vojaško pomoč, če bi bila katera izmed njih napadena. K tej trozvezi pa morajo pritegniti še venec ostalih balkanskih držav in tako so šli na politični lov. Najprej so pridobili Madjarsko, nato še Romunijo. S tem sta obe državi prevzeli nalogo in dolžnost, da svoje zavezničke podpirata z vsemi sredstvi, če treba tudi z vojaštvom. V ta namen se morajo javiti ministrski predsedniki balkanskih držav, razen Jugoslavije. Tako pridejo sedaj na vrsto Slovaki, nato Bolgari, kajti ravno čez Bolgarijo bi nemške čete rade prišle do Črnega, Marmarskega in Egejskega morja. Tako se hoče Nemčija nekega dne postaviti s svojimi četami tik pred Turčijo in bi jo potem radi postavili v škripce oziroma pred izbiro: ali se Turčija prostovoljno odreče zavezništvu z Angleži in s tem

dovoli nemškim četam prehod čez svoje ozemlje v Malo Azijo, odkoder bi rade nemške čete prišle Angležem v Egiptu za hrbet, ali pa se nastavi oboroženemu nasilju.

Kaj pa Turčija? Turčija, tako pišejo njeni listi, hoče za vsako ceno čuvati svojo neodvisnost in kdorkoli se dotakne njihovega življenjskega prostora, bo čutil moč njihovega orožja. Zlasti pazi Turčija na Bolgarijo. Če bo šla Bolgarija sama v vojno ali kak tuji sili dovolila prehod njenih čet skozi svoje ozemlje, bo smatrala Turčija to za znak, da Bolgarija hoče ogroziti njen življenjski prostor.

Amerika z Rooseveltom na čelu odločno izjavlja, da je ameriška pomoč Angliji že dosegla višek. Zlasti je tesno njuno sodelovanje na Daljnem Vzhodu, kjer bi rada Anglija s pomočjo svojega zaveznička Siama dobila pod nadzorstvo južni del francoske Indokine. Kajti Japonska hoče na vsak način zavzeti francosko Indokino in nizozemsko Indijo.

Turčija objavila obsedno stanje. Z ozirom na zadnje dogodke je

turška vlada objavila obsedno stanje ob Bosporju, na Marmarskem morju in Dardanelah, ter ob bolgarski meji. Tujcem je prestop tega ozemlja prepovedan, pomorski promet je v ožinah pod neprestanim vojaškim nadzorstvom. Turčija ima pol milijona vojaštva zbranega ob bolgarski meji.

Slovaška pristopila k trojni zvezi. Predsednik Slovaške vlade dr. Tuka je že podpisal v Berlinu pristop k trojni zvezi. Ameriški listi pravijo k temu, da Nemci s tem izpopolnjujejo svojo fronto proti Sovjetom.

Italijanski list obsoja italijanski generalni štab v Albaniji. Italijanski list „Regime Fascista“ očita italijanskemu generalnemu štabu na grško-albanski fronti, da 'so Italijani začeli vojno brez zadostnih priprav, zato je tako hitro padla Korča.

Po bojiščih

Angleško—nemško bojišče. Pretekli teden so bili na obeh straneh vsak dan in vsako noč napadi bombnikov na industrijska mesta, pristanišča, železniška križišča in druge važne vojaške točke. Na obeh straneh zelo prikrivajo nastalo škodo, dočim škodo, ki jo prizadene svojemu nasprotniku, vsak zelo povečuje. Zlasti v noči od torka na sredo je nemški napad zavzel velikanski obseg. Nemška letala so napadla angleško industrijsko mesto Birmingham. Pri tem napadu je sodelovalo skoraj 500 nemških letal in so zmetali na to mesto 50 vagonov razstrelilnih snovi. Toda že naslednjo noč so se angleška letala kruto maščevala nad tem nemškim napadom, ko so napadla nemško pristanišče Duisburg—Ruhrort, ki so ga angleški bombniki bombardirali celih 6 ur.

Grško—italijansko bojišče. Na grški fronti se odigravajo hudi boji. Zdi se, da na italijanski strani računajo s tem, da se bo ta vojna zavlekla. Saj je tudi Mussolini sam dejal v govoru, ki ga je imel zadnji pondeljek: „Mi bomo Grčijo uničili, pa naj se to zgodi v dveh ali v dvanajstih mesecih.“ V zadnjih dneh pa skušajo Italijani preurediti svoje položaje in pripravljajo velik napad na Grčijo. To so izrabili Grki in so zavzeli albansko mesto Korčo, ki leži 30 km globoko v Albaniji. In tudi na jugu so se Italijani moralno umakniti do Argirokastra. Tako je sedaj Grčija očiščena italijanskih čet in se boji vršijo sedaj na vsej fronti že na albanskem ozemlju.

Angleško—italijansko bojišče v Afriki. Na tem bojišču ni bilo nič posebnega. Pač pa so na obeh straneh velike priprave za velike boje.

Angleška letala nad Nemčijo. Zadnje soboto so angleška letala napadla Berlin, kjer so pozročila velike požare. Pravijo, da je bilo 28 požarov. Na padla so tudi Kruppove tovarne v Essenu in mesto Leipzig. Ravnotako so bombardirala v Turinu znane tovarne avtomobilov firme Fiat.

Grki so že zasedli Podgradec. Grško ministrstvo javlja, da so Grki brez odpora vkorakali v mesto Podgradec, ki leži ob Ohridskem jezeru. Odtod prodirajo proti mestu Elbasanu, na južni fronti pa proti Argirokastru.

Marseille bombardiran. Neka letala, najbrž angleška, so pretekli teden bombardirala Marseille, kjer je izbruhnilo 20 požarov. Bilo je tudi nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom.

Napad nemških letal na Birmingham in Southampton. Nemška letala so napadla angleški mesti Birmingham in Southampton, kamor so vrgle okrog 100 000 kg raznih bomb. S tem so se poostrele letalske borbe kakor na nemški tako na angleški strani, ki zavzemajo vedno hujši obseg.

Nedela

prva v adventi

Tisti čas pravo je Jezus vuenikom svojim: „Bodo znamenja na sunci, meseci i zvezdaj i na zemli med narodi stiska i zmešlavica zavolo morskoga šümljenja valov. I ljudje bodo sehnoli od straha i čakanja onih, štera pridejo na ves svet; ar jakosti nebeske ne bodo majale. I teda bodo vidili Sina človečega priti na oblaki z velikov zmožnostjov i dikov. Gda se pa eta začnejo goditi, preglednite i prizdignite glave vaše, ar se približava odküplenje vaše“. I pravo je njim priliko: „Poglejte figovo drevo i vse drevje! Gda črči ž njih že sad, znate, ka je bliži leto. Tak tüdi i vi, gda te vidili, da se to godi, znajte, ka je bliži bože kralstvo. Zaistino velim vam, ka te rod ne prejde, dokeč se vse to ne zgodi. Neba i zemla prejdeta, reči moje pa ne prejdejo. (Luk. 21, 25-33.)

Advent se pravi prihod in advent pomeni prihod našega Zveličarja. Kateri prihod, kdaj?

Trojni je prihod Gospodov. Poglejmo vse tri.

1. Kot naš Zveličar je Kristus že prišel na svet in sicer kot malo dete v Betlehemu. To vsi vemo, pa zato ni treba o tem pisati.

2. Prišel bo Kristus nekdaj tudi kot naš vodnik. Tudi tega prihoda se moramo v adventu spominjati. Evangeliji pretekle in današnje nedelje nam o tem govorijo. Čuli smo pretresljive napovedi iz ust Jezusovih.

3. Pa tudi že zdaj bi Jezus rad prišel k nam kakor naš pomočnik, da bi nas s svojo milostjo razveselil.

Videl sem sliko, ki predstavlja Jezusa, kako stoji pred zaprtimi vrati in trka, zraven pa pazljivo poslušaj, če se mu bo odprlo ali ne.

Naš Zveličar bi rad prišel s svojo milostjo v nas, če bi mu le mi hoteli pripraviti lepo prebivališče in mu odpreti srce.

Kdor ima z grehom omadeževano vest, pri tem najsvetejši Jezus ne more prebivati.

Kdor nosi jezo, sovraštvo, nevoščljivost do bližnjega v sebi, temu se usmiljeni Zveličar ne more približati.

Kdor preklinja, pijančuje, nesramno govori in se pretepa, tak zares prijaznega in poniznega Jezusa od sebe podi. — Zato se čuvajte pred takimi napakami. — Odložite svoje grehe ravno zdaj v adventnem času po prav opravljeni spovedi in tako odprite svoje srce Jezusu v svetem obhajilu.

Gospodi šefi borze dela v Soboti

Gospod Kerec Franc, šef borze dela v Soboti, je v „Novinah“ dnes tje-den pod naslovom „Rafaelovi družbi“ naznalo, da borza dela ne zmenjava mark i zato Rafaelova družba ne sme k njej pošilati zavolo doplačila one, ki so pri zmenjavi menje penez dobili, kak je minister za socialno politiko določo. To pomeni njegova izjava. Mi jo vzememo na znanje i prosimo g. Kereca, naj nam naznani, što je zamenjavao marke, ka se te na tistoga obrnemo i od tistoga zahtevamo, da doplača falej küplene marke. Stranke najmre vseli dajo izjavo, da so na borzi dela zmenjavale marke. One najmre ne morejo ločiti urada od hiše, v šteroj je tüdi vodstvo Zveze poljedeljskih delavcev tak kak borze dela. G. šef borze dela je na občnom zbori Rafaelove družbe v Ljubljani dao izjavo, da so se marke en dinar falej zmenjavale i ka se bo te dinar vsakomi doplačao. Po tej njegovi izjavi smo sklepali, da se je zmenjava vršila na borzi dela.

Mi smo ne proti g. Kereci, niti proti Zvezi pol. delavcov, mi ščemo s tov delavskov organizacijov radi sodelovati; moramo pa po vesti razčistiti zmenjavo mark, ne da bi pri tom mislili na kogakoli, da je pri zmenjavi kaj zagrešo. Mi iščemo zroke, zakaj so se marke falej zmenjavale kak je minister določo i što so krivci pri toj zmenjavi. Vüpamo, ka de nas pri tom, za siromaške delavce prevažnom deli podpirao i g. Kerec z Zvezov poledel. delavcov. Rafaelova družba v Črensovcih.

H. D. župnik:

Nekaj o prekmurski družini

Katoliška zavest v javnosti. V zadnji številki Novin sem omenil, da mnogo verskega pri nas sloni na tradiciji. Verska zavest ni vselej podprta s temeljitim poznanjem verskih resnic. To pa je za naše katoličanstvo velika nevarnost, posebno v teh težkih časih, v katerih bomo mogoče morali celo z največjimi žrtvami — z mučeništvom dokazati svoje katoliško prepričanje. Če pa verska zavest ne sloni na trdnih temeljih — in ti temelji so dobro poznanje večnih, nespremenljivih resnic, potem se ob viharju zruši kakor hiša, zgrajena na pesek.

Kako bi pri nas presenetilo preganjanje, če bi — Bog nas ga obvaruj — vendarle prišlo nad nas. Na to vprašanje je pred kratkim v neki družbi kmečkih ljudi eden odgovoril, da bi samo 10% našega ljudstva ostala zvesta Kristusu, to se pravi od 100 ljudi samo deset, devetdeset ljudi bi pa zatajilo vero. Drugi je pa rekel, da bi jih 25% vzdržalo. No, pač mislim, da sta oba daleč premalo povedala. Naše ljudstvo je še vseeno bolj verno. Vedno bolj se pa večja število takih, ki zapuščajo vero naših očetov, ki kaj radi udarjajo po Cerkv i in po duhovnikih. To se pozna tudi takrat, kadar bi trebalo pokazati katoliško zavest v skupnem taboru, v strnjeni fronti. Te močne enotne katoliške fronte pri nas tudi več ni. Čeravno si še zaenkrat ne upajo naravnost napadati Boga, vendar radi poslušajo in verjamejo takim, ki govorijo proti vsemu, kar je katoliškega.

Ravno v tem času, v katerem živimi mi, se pri nas duhovi ločijo, se ustvarjata dva tabora, ki si bosta svetovno-nazorno čisto nasprotna: eden ostane katoliški, drugi bo njegov nasprotnik. Po drugih krajih Slovenije so se že ti tabori poprej ločili. Pri nas je sedaj odločilen čas. Vprašanje je, kdo bo znal ljudi dobiti. Ni težko ogromno večino našega ljudstva ohraniti v katoliškem taboru, ker veri sovražnih še nimamo. Odvisno je največ od tega, kako bomo znali to vprašanje zagrabit i in ga rešiti v prvi vrsti mi duhovniki (KA).

Zadeva ni tako brezpomembna. Posebno zato ne, ker so apostoli nasprotnega, brezverskega tabora mladi, šolani ljudje, ki so sinovi naših prekmurskih mater in zato naše ljudstvo dobro poznajo, poznajo potrebe, rane, želje našega ljudstva. In v teh težkih časih, ki je zajel ves svet, tudi naše ljudstvo išče odrešenika. In ravno ti nekateri naši mladi se jim ponujajo za odrešenike. Ljudem obetajo lepšo bodočnost, če več ne bodo verjeli duhovnikom. Če pa je človek v stiski, potem rad verjame vsakomur, naj mu samo obljubi pomoč. Ne pomisli pa kdo so ti ljudje, ki samo obljublajo in kaj obljublajo.

Zato je potrebno v katoliških vrstah odločnega, načrtnega dela, da naše ljudstvo, ki je do sedaj bolj nekritično poslušalo glas sv. Cerkve, tudi zanaprej hodi isto pot, samo še bolj poglobljeno, zavedno. Potem bomo dosegli, da bo naše krščanstvo zares močno, pripravljeno za boj na življenje in smrt. (Dalje prihodnjic)

Nova maša našega misijonarja

Novomašnik: misijonar Ozmeč Ignac iz Melinca. Prvo svojo sv. mašo je daroval 22. sept. v San Salvadoru v Južni Ameriki.

Ali ga poznate? Ozmečevega Naceka namreč. Tistega visokega, rdečeličnega, s tako lepimi očmi. Kdor ga je samo enkrat videl, je moral vzklikniti sam pri sebi: Kako vesel, kako nasmejan, kako srečen dečko je to! Prekipevajoče zdravje ga je.

Kdor ga je potem od bliže opazoval in živel ž njim pod isto streho, se je moral prepričati, da je Nacek res blaga duša, da ga je sama dobrota, sama ponižnost in postrežljivost, da se veseli, ko se mu nudi prilika žrtvovati se za druge v taki meri, da pozablja nase.

Užival je, kadar je mogel komu storiti ustugo tako, da levica ni vedela, kar je storila desnica. Za prejete dobrote pa skoro ni mogel najti primerne besede hvaležnosti. Toda smehljajoče lice in svetle oči so to v polni meri nadomestile.

Ali ni potem čisto naravno, da se je ta idealni mladenič odločil za misijon?

Po enem letu gimnazije v Soboti med prvimi gojenci Martinišča odide v jeseni 1. 1925. s prvo skupino misijonarčkov v misijonski zavod Foglizzo (Italija). Tam se vrže z vso verno na učenje, na izoblikovanje značaja in na to, da spozna salezijansko življenje, zlasti pa življenje velikega svetnika Don Boska.

Večkrat je imel srečo obiskati grob tega čudovitega duhovnika. In

samo Bog ve, kaj vse mu je ob takih prilikah v svoji prekipavajoči navdušenosti obljubil. Gotovo pa je to, da ga je Don Bosko uslišal in uvrstil med svoje misijonare. Naš Nacek je imel tugi srečo, da je pri podpisnem v Turinu opravil sv. spoved ravno v isti spovednici v kateri je toliko let spovedoval Don Bosko. Torej pri isti spovednici, na istem klačalniku, kjer je klečal sluga božji Domenik Savio in na tisoče drugih mladeničev, ki so si šteli v izredno srečo opraviti spoved pri Don Bosku.

Naš Nacek je imel tudi srečo, da je za časa salezijanske misijonske razstave 1. 1926. bil med reditelji. Celo blagajno so mu zaupali. Kdo se ne bi ob taki krasni razstavi navdušil za misijone?

Po vsem tem je Nacek jasno spoznal, da bo vse svoje telesne in duševne darove ravno kot misijonar najlažje v polni meri žrtvoval za blagor zapuščenih duš tam, kamor ga bodo poslali.

Dobro je vedel, da je misijonar apostol, ki ga sam Kristus pošilja oznanjat evangelij. Dobro je vedel, da je misijonar učitelj narodov, ki širi omiko med neukimi. Dobro je vedel, da je misijonar usmiljeni samarijan, ki v ubogih poganih gleda svoje trpeče brate. Njihova revščina, bolezen, zapuščenost mu gre globoko do srca in ga sili, da se žrtvuje za nesrečnike. Naš Nacek je tudi vedel, da je misijonar bojevnik, ki se bori za Kristusovo kraljestvo in stori vse, da se uniči kraljestvo satanovo. Iz poganskih src hoče pregnati kralja teme, da se naseli v njih Kristus. Boriti se mora tudi proti satanovim pomočnikom. Vedel je naš nadebudni Nacek še to, da je misijonsko življenje težko, polno truda in neprijetnosti. Toda misijonar se vsega tega ne ustraši.

Dobro je vedel, da se pod temi častnimi naslovi skriva velika žrtev. A kaj mislite, da ga je vse to preplašilo in zadrževalo? Prav nič. Ravno nasprotno. Le čimprej od predstojnikov dobiti dovoljenje in oditi v misijone. Dovolili so mu, čeprav ni bil še duhovnik, ampak samo klerik. Odpotoval je. Letos je končal študije in je te dni bil posvečen.

Med tolikimi fanti in kleriki, ki jih poznam, nisem videl še nobenega, ki bi tako strastno hrepenel postati duhovnik, kakor Nacek. In ker sem za to vedel, sem mu že pred dvema

letoma pisal, da naj le hitro študira, ker jaz že pripravljam pridigo za njegovo novo mašo. Na to mi 1. 1938. med drugim takole piše:

„Vi se mogoče šalite, ko pišete, da že pripravljate pridigo za mojo prvo sv. mašo. In če bo res? Mogoče letos gremo vsi bogoslovci nadaljevat študij v Turin. V tem slučaju se bomo čez dve leti veselili na Melincih. Domači se že pripravljajo. Bo nekaj izrednega. (Oh, sem res neumen, govorim, kakor bi bil že v Turinu!) So pač želje, ki jih gojim v svojem srcu od tistega presrečnega leta, ko smo bili v Martinišču. Je pač bilo prvo leto in začetek mojega salezijanskega življenja.

Torej boste pripravili eno lepo pridigo v prekmurščini. Boste mogoče pridigali prvemu izmed misijonarčkov. Bo lepo — Vas zagotovem. G. Vadovič so že obljubili očetu, da bom lahko pel prvo sv. mašo na Melincih.“

V tem istem pismu se mi bridko toži nad novicov od doma, da so mu mati umrli. Med drugim pravi:

„Mati so mi vedno govorili, da imajo le eno željo, videti me kot novomašnika, Nikdar nisem mislil, da bom ostal brez matere tako hitro... Siromak oče so ostali sami...“

Dragi moj Nacek! Ali že veš? Tudi oče so se preselili na drugi svet in to ravno tiste dni, ko si se ti pripravil na posvečenje. Govoril sem ž njimi v Dokležovju na novi maši g. Pintariča. Rekli so mi: „Naš Naci piše, ka de na nedelo Kristuša Krala posvečeni“.

Presrečnemu starčku so se oči zaiskrile od radosti. Zdaj pa so zaprte za ta svet. Le duša gleda z nebeških višav na svojega Naceka — duhovnika.

Dragi g. novomašnik! Postal si maziljenec Gospodov, Postal si misijonar v pravem pomenu besede. Polje tvoje budočega delovanja je krvava, razdrapanja in žalostna Mehika. Ponesi ji Kristusov mir.

Pripoveduj, da te je rodila krasna Slovenska Krajina v lepi Jugoslaviji, ki si jo ti zapustil sicer s težkim toda junaškim rcem, samo zato, da pomaga njim.

Mladini priporočaj, naj moli, da bi ta naša blagoslovljena Slov. Krajina rodila in pošiljala vedno nove in nove misijonarje v vse dele sveta, kjer še ne vedo, da jih je Kristus Kralj odrešil. Radoha J.

Misijon v Črensovcih

Od 16. do vključno 24. novembra se je vršo sv. misijon v Črensovcih. Vodili so ga gospodje lazaristi iz Celja, iz družbe sv. Vincencija Pavelskega. Vodja misijona je bio g. Flis, pomagala sta njemu gg. Fiedler i Demšar. Misijon je rodio nepričakovano obilne sadove, kajti 99% vernikov se je spokorno spovedalo i okoli desetjezero jih je te dni pristopilo k sv. obhajili. Za sklep 24. novembra se je vsa fara prečistila, tak da je bilo s šolskov mladimov vred pri obhajili okoli 11 jezero duš. Z občudovanje vrednov gorečnostjov je narod poslušao dnevno tri predge g. misijonarov, se vdeležo dnevno svetih meš, križne poti i večernic pa spevao pri teh pobožnostih z v srce segajočov prošnjov za milošče bože; zadnji den pa z očiščenim srcom zdigno svoj glas tak zahvalno, da je gotovo oblake predro i sproso gosti dež milosti na črensovsko faro, ki je pred 19 leti obhajala zadnji misijon. Pesem vsega ljudstva so že leta dugo ne tak lepo glasila v črensovskoj cerkvi, kak v teh dnevaj.

V ponedlek, 25. nov. se je slüžila sv. meša za vse pokojne duhovnike i farnike črensovskc fare, za štere je jezere farnikov darüvalo te den sv. obhajilo. Po sv. meši se je narod v velikoj vnožini zbrao v procesijo i potomao na pokopališče, gde je opravo pod vodstvom duhovščine molitve za svoje i vse pokojne.

Vüre i dneve dugo so čakali ljudje vsakši den v cerkvi na spoved. Ob 11 h pred polnočjov jih je že šlo vnogo v cerkev i tü so čakali do 5 h zajtra, gda se je začelo spovedavanje. I se zgodilo, da je komaj večer ob 7 h

spovedao i v nogi komaj te šo k sv. prečiščavanju. Tak dolgo je bio na tešče. Gorečnost brez primere! V cerkvi je bio popolen mir i red, vladala je spokojna resnost, štera je prevevala srca ženski i moškov, dečkov i deklin.

Da je narod tak lepe sadove žeo od toga misijona, je pripisati i se zahvaliti dobromi Bogi, da se je ljudstvo tak lepo pripravilo na misijon. V šoli i v cerkvi pa v „Marijinom Listi“ se je vno go razlagalo od misijona i pripočala molitve s spokojnimi deli pred misijonom. Te dober namen i ta dobra dela je Bog blagoslovo posebno šče po trūdaj, g. misijonarov i njihovih pomočnikov, domače duhovščine, da so se duše črensovške fare, kak je vodja misijona pri sklepi povedao: očistile, olepšale i okrasile.

Gda se dobromi Bogi v globokoj poniznosti zahvalimo za dani blagoslov, ga prosimo, naj svoje delo potrdi v dušaj očišćenih i obilno plača vsem, ki so kakšji trūd v te namen doprinesli!

Najbogatija država v Evropi — strada

Nova Francija je po porazu preživela že dobo pet mesecev. Ljudje so nekoliko že pozabili na strahoten udarec, ki so ga doživeli. Začenja se boj za vsakdanje življenje, to se pravi, da je skrb za vsakdanji kruh stopila na prvo mesto.

V tem oziru so bile izdane v zadnjem času zelo stroge odredbe. Vsa živila se dobe samo na karte in vsaka tajna trgovina z življenjskimi potrebščinami je strogo prepovedana. V zasedeni Franciji je v zadnjem času začelo primanjkovati krompirja in nemške oblasti so ga pred kratkim dale dovoziti iz Nemčije 100.000 ton. V zasedeni Franciji imajo povsod nemški vojaki pri nakupih prednost in računajo, da je sedaj v zasedeni Franciji tri ali štiri milijone nemških vojakov. Pri vseh trgovcih se trgovina z živili razvija pod stalnim in strogim nadzorstvom. Perutnina se sme prodajati samo ob dnevih, ko se drugo meso ne sme prodajati. Sedaj so v Franciji trije brezmesni dnevi. V vseh francoskih okrajih in okrožjih so določili enotne cene vsem življenjskim potrebščinam. Največ težav povzroča prehrana otrok z mlekom. V Franciji so to napravili na ta način, da so začeli otrokom dnevno redne količine mleka deliti po šolah.

Po vsej Franciji se pa tudi postruje nastop proti komunistom, ki jih ima ves narod za glavne krivce vse francoske nesreče. V Parizu samem je bilo zaprtih 1000 vodilnih komunistov, prav tako pa so odkrili tudi 18 komunističnih krožkov, ki so delali naprej na podtalni način. V okrajih ob Pirenejih (ob španski meji) so komuniste podpirali pri njihovem rovarjenju tisti španski levičarski bojovniki, ki so še v Franciji in se zadržujejo še v okrajih pod Pireneji. S tem v zvezi se ta čas najbolj pečajo z vprašanjem brezposelnosti, ki se zadnje tedne zelo širi. V zasedeni in nezasedeni Franciji je sedaj okoli 1.100.000 brezposelnih in za njihovo usodo se skrbno zanimajo prav tako Petainova vlada kakor tudi nemške oblasti in nemški vojaški krogi.

Zato je gospodarski položaj Francije in njeno socialno stanje narekvalo slovit razgovor med Petainom in kanclerjem Hitlerjem. Vsi tisti, ki so po takratnem sestanku napovedovali sklenitev miru med Francijo in Nemčijo, so se zmotili. Motili so se tudi tisti, ki so govorili o tem, kako bo Francija morala kloniti in zapustiti svoje kolonije. O vsem tem ni mogoče govoriti ničesar, ker je gotovo, da se o tem še ni moglo razpravljati. Pač pa sta se oba državna poglavarja po mnenju tukajšnjih krogov sešla, da bi uredila najvažnejše življenjske potrebe obeh narodov in tako modro in naravno pospešila spravo med obema narodoma.

Prav važno je tudi to, da se je povsod začel temeljito izvajanje protizidovske politike.

Glasi iz Slovenske Krajine

Širiteljem in našim naročnikom na znanje. Ker bo v kratkem izšel „Kalendar Srca Jezušovoga“, sporočamo vsem naročnikom, da naj ne delajo širiteljem neprilik s Kalendarom. Letošnji Kalendar, kakor doslej vsa leta, se daje vedno za leto naprej, torej letošnji za 1941. leto. In kakor je napisano, ga dobijo zastoj oni, ki so naročeni na „M. List“ za l. 1941., za polovično ceno pa naročniki „Novin“ za l. 1941. in plačajo vsaj del naročnine. Toliko, da ne bo kakih zmešnjav.

Navuk za tretjered i ponovitev zaoblube čistosti bo 8. dec. v Črensovcih po večernici. Z redovnimi listki za vpis zaoblube naj se tretjeredniki javijo ob 1. vuri popoldnevi pri voditelju tretjega reda v Našem Domi.

V Moravcih je nenadne smrti umrl Franc Kūhar, luteranski pastor. Doma je bil iz Tešanovec. Zvečer pred smrtjo je bil še zelo dobro razpoložen. Za njim žalujejo vsi, ki so ga poznali, zlasti še moravska gmajna.

Miklavževanje. FO v Turnišču bo dne 1. decembra obiskal sv. Miklavž. Prihod je napovedan po večernicah v farnem domu. Pridite!

Proslava zedinjenja bo imel FO na Kobilju dne 1. decembra v šoli zvečer. Na to narodno proslavo ob meji vsi vljudno vabljeni!

Zadnje nedeljo sta si v lendavski cerkvi obljubila zakonsko zvestobo g. Kocuvan Ladislav, trgovec iz Lendave in Horvat Alojzija. Želimo jima obilo božjega blagoslova!

Zlato poroko, to se pravi 50 letnico, odkar sta stopila z zakonski stan, sta obhajala v krogu svoje številne družine g. Belovič Anton in njegova gospa Cecilija. Slovesnost v lendavski cerkvi in slavje na domu je bilo pristrčno. Da bi dočkala še biserni jubilej!

Katarinino proščenje v Lendavi so obhajali svovesno. Slavnostna pridigarja sta bila: za Madjare g. Halas Dantel, polanski župnik in za Slovence domači g. kaplan Györköš Štefan.

Tatvina bicikla. Črensovski cerkovnik g. Erčl je že več let pri opravkih v cerkvi pustil svoje kolo pri zakristiji. Tudi minulo nedeljo je priložil po svoji navadi kolo ob cerkveni zid. Ko je po opravkih prišel iz cerkve, na žalost ni bilo več kolesa na starem mestu. Kolo z novimi gumiji mu je nekdo odpeljal. Ker je bilo tisto nedeljo več tujih ljudi tam, je verjetno, da se je nekdo izmed teh skrivaj polastil kolesa. Zadeva je predana orožnikom.

Telovadni tečaj FO v Soboti. V petek in soboto t. j. 22. in 23. novembra se je vršil telovadni tečaj soboškega okrožja FO. Svoje načelnike oziroma zastopnike je poslalo 10 odsekov, kar je lepo število. Tečaj je dobro uspel in kaže razveseljiv razvoj naših organizacij ter obetajo, da se bodo v nastopajoči zimski dobi naši dečki razgibali v društvenem življenju.

Umetniška razstava mladih umetnikov. V nedeljo dne 1. decembra ob 11^h bo v Soboti v prostorih „stare kavarne“ hotela „Dobray“ slavnostna otvoritev prve skupne umetniške razstave treh mladih naših umetnikov: Karla Jakoba, Franca Kūharja in Albina Sagadina. Otvoritveni govor bo imel umetnostni zgodovinar g. Šijanec iz Celja. Priporočamo vsem društvom in posameznikom, da se te otvoritve in likovne razstave udeležijo v čim večjem številu. Razstava bo odprta od 1. do 16. decembra vsak dan od 9. do 16. ure (4. ure popoldne).

Važno za gradbene delavce! Upravni odbor javne borze dela v Ljubljani je sklenil, da se sezonski delavci glede prejemanja podpor pri javnih borzah dela izenačijo z ostalimi delavci. Vsled tega odloka Upravnega odbora JBD bodo vsi gradbeni delavci, ki spolnjujejo pogoje, pozimi dobili podporo pri Borzi dela.

Francosko društvo za izseljevanje delavcev v Francijo je ustavilo svoje poslovanje pri Borzi dela v Soboti.

Iz Cvetičeve tovarne v Soboti je bila odpuščena delavka Gomboc, ker je prekoračila 18 let in bi s tem prišla v višjo plačilno grupo.

ZZD opozarja na socialne predpise. Večkrat smo že poročali, da naša podružnica ZZD budno pazi na to, da se ne delajo krivice delavstvu. Posledica te čuječnosti je, da se prijave o raznih kršitvah socialnih zakonov vsak dan nabirajo, tako na sodnih kakor na upravnih oblastvih. Ugotoviti je treba, da tako sodna kakor tudi upravna oblast postopata strogo in nepristransko po obstoječih predpisih, vsled česar je bilo v zadnjem času občutno kaznovanih več podjetnikov. Če se bodo slučajni še ponavljali, bo ZZD v bodoče te podjetnike sproti objavljalo. — Čudno je, da nekateri delodajalci v naši Slov. Krajini še danes nočejo uvideti, da je naš delavec že toliko napredoval, da pozna do podrobnosti vse svoje pravice in zato tudi ni potrebno, da ga kdo na to hujška. Saj je naša socialna zakonodaja tako izpolnjena, da se sme primerjati z vsemi modernimi državami. To je zasluga naših državnih voditeljev, ki dobro vedo, kaj je sodobnim časom primerno. Zanimivo pa je vendarle to, da se še najdejo taki podjetniki, ki raje plačujejo visoke kazni, kakor da bi dali delavcu to, kar mu pripada.

Velika kulturna pridobitev za Soboti. Delavska zbornica v Ljubljani je na posredovanje Zveze združenih delavcev ustanovila v Soboti svojo knjižnico. Knjižnica DZ bo ena največjih knjižnic v naši Krajini in sosednje Štajarske izvzemši Maribora. Imela bo v veliki izbiri mnogo socialnih, leposlovnih, zabavnih in znanstvenih knjig. Delavska zbornica je s tem ponovno dokazala, da skrbi za naše delavstvo v vseh pogledih in delavstvo bo za to tudi hvaležno. Otvoritev knjižnice in njeno poslovanje bomo pravočasno objavili v „Novinah“.

Delo ZPD v Soboti. Podružnica Zveze združenih delavcev v Soboti je v tem letu priborila našemu delavstvu mnogo stotisočev. Poleg mnogih intervencij (posredovanj) radi krivic, storjenih delavcem se je podružnica borila tudi za zboljšanje delavskih plač. Naj omenimo samo, da je že pred banovinsko uredbo o minimalnih mezdah v Šiftarjevi tovarni bila zvišava plača delavkam za 20% in to na zahtevo organizacije ZZD. V Cvetičevi tovarni se organizacija še ni vsidrala, vendar so pa delavke opazile, da se jim plače zaradi borbe ZZD s Cvetičem izboljšujejo, čeprav ne tako, kakor pri Šiftarju, kjer so vse delavke organizirane. Tudi to je uspeh naše organizacije. Pri podjetju Močnik je organizacija dosegla izboljšanje plač od 2 na 5 din na uro. Zidarski delavci so še do nedavnega prejeli plačo 2 in 2½ dinarja na uro. Naša organizacija jim je priborila, da imajo danes vsi zidarski delavci 5 din na uro. Organizacija je izposlovala delavcem izplačilo bolniških tednov in je dobila samo ena delavka iz Cvetičeve tovarne 1300 din izplačanih za bolniške tedne. Nepravilno odpuščene delavke iz Cvetičeve tovarne so dobile okrog 6.000 din odpravnine. Odpuščen obratni zaupnik Rajner je na protest naše organizacije dobil zadoščenje in vso škodo povrnjeno. Iz tega razvidimo, da organizacija ZZD skrbi za delavce in je dolžnost vsakega je, da jo podpira. Organizacija ZZD ima svojo pisarno na oglu Slovenske in Prečne ulice v gostilni Banfi in uraduje vsako sredo od 5. do 7. ure popoldne.

Stavbna zadruga v Soboti se lepo razvija. Vsak kdor želi priti do lastne hiše, naj se čim prej včlani v tej zadrugi. Zadruga bo čez zimo pripravila ves potreben material in spomladi že začela z zidavo stanovaljskih hiš. Kaže se veliko zanimanje za to zadrugo. — Zadruga ima do nadaljnjega svoj sedež v Kmečki posojilnici, kjer dobijo interesenti vsa potrebna pojasnila.

Ste nam našli novega čitatelja?

Po državi

Novi škof v Skoplju. Po smrti svetniškega škofa dr. Franciška Gnidovca, je bil imenovan za novega skopljskega škofa dr. Smiljan Čekada, ki je bil prej pomožni škof v Sarajevu. Ob njegovem prihodu so mu skopljska društva priredila svečano akademijo.

Izvoz lesa pod nadzorstvom. Kakor je znano, je stopila v veljavo uredba o nadzorstvu nad izvozom lesa. Za izvoz vse vrste lesa, izdelkov iz lesa in gozdnih proizvodov, je potrebno izvozno dovoljenje ministrstva za zunanjo trgovino.

15.000 Nemcev se seli iz Dobrudže. Skozi Zagreb prihajajo vlaki z nemškimi izseljenci iz Dobrudže. V Zagrebu, kjer imajo tabor za nemške izseljence, se vlaki ustavljajo.

Zagreb je dobil 300 vagonov pšenice. Na seji prehranjevalnega odbora v Zagrebu je bilo sporočeno, da je v Zagreb prišlo 300 vagonov pšenice, ki stane 10 milijonov din. Poleg tega je še dospelo 300 vagonov drv za kurjavo. Poleg tega je še mestna občina naročila 300 vagonov kuruze, da bo imela za zalogo čez zimo.

Da bi se poboljšal, si je odsekal levo roko. V Podgorici v Črni gori se preživlja neki Stankšič z raznašanjem kruha. Kljub svoji mladosti že ima burno preteklost za sabo. Ko je bil star 15 let, je zaradi tatvine že moral iti sedet v zapor. Od takrat pa je večino svojega življenja presedel po ječah. Kajti vsakokrat, ko je prišel iz zapora, je moral zaradi novih tatvin romati nazaj. Ko je bil nekoč spet obsojen na pet let ječe, se je zaklel, da se mora na vsak način poboljšati. Toda kako, ko ima take tihotapske roke! In kaj je napravil? Da ne bi zopet imel kakega poželenja po tuji lastnini, si je odsekal levo roko. Sedaj zopet raznaša kruh, pa vendar pravi, da se še vedno boji, da ne bi zašel na stara pöta.

Po svetu

Kako dolgo človek vzdrži brez spanja. Na angleški univerzi v Harvardu so napravili poskus, kako dolgo človek vzdrži brez spanja. 20 študentov in študentkin se je predalo na razpolago za ta poskus. S pomočju muzike in močne kave so skušali čim bolj dolgo vzdržati. Treba je pri tem tudi poudariti, da so si pomagali tudi z raznimi injekcijami in umetnimi poživilii. Najdalje je vzdržal neki medicinec, ki se je boril celih 121 ur in 40 sekund zoper spanje. Zadnje ure je preživljal le v neki omotici, tako da je že komaj slišal, če so ga nagovorili in se je trudno in trepetaje gibal. Ob koncu 121 ure je kratkoma zaspal in vse trud je bil zaman, da bi ga vzdržali v čuječnosti. Zanimivo je, da je od petih študentkin, ki so se udeležile teh poskusov, ena zaspala le tri ure pred imenovanim študentom.

Katoličani v nemški državi. Cerkevni listi omenjajo, da znasa po najnovejšem štetu štivilo katoličanov v Nemčiji (pri tem je izvzeta Poljska, všteta po Češka in Moravska), okroglo 48 milijonov, to je tri milijone več, kakor celotno število protestantov. S tem je dokazano, da ima nemška država med vsemi deželami sveta največje število katoličanov. Na drugem mestu je Brazilija, ki ima 45 milijonov katoličanov in šele na tretjem mestu je Italija, ki ima 44 milijonov katoličanov.

Neroden položaj.

Po „Gorenjcu“ posnemamo:

Dva nesrečna komunisti sta čez savski most korakala. Na poti v tovarno sta tako-le modrovala:

A. „Ali si bral današnje časopise? Hudiča smo se blamirali (osmešili)!“

B. „Ko bi onih letakov vsaj ne izdali pred par dnevi! Saj se nam bo smejal ves svet! Napadamo vlado, dr. Korošca in vso državo, ker pošilja blago v Nemčijo in vodi Nemčiji prijazno politiko, zdaj nam gre pa Molotov sam v Berlin in tam bratovščino pije s Hitlerjem in nacionalno Nemčijo.“

A. „Prepozno smo dobili navodila iz Ljubljane, da je treba sedaj drugače pisati in delati. Kako naj zdaj nastopamo?“

B. „Bodo že pri vodstvu pogruntali, kako je treba sedaj pisati in govoriti, saj ljudje kmalu pozabijo, kaj smo jim včeraj lagali.“

A. „Malo je pa vsekakor nerodna situacija (položaj)!“

B. „Tudi meni vse skupaj ne diši, pa kaj češ, oni že vedo, kaj delajo.“

A. „Pst, za nama nekdo gre...“

Zveza polj. delavcev v M. Soboti

je na merodajna oblastva poslala vlogo s katero je zahtevala, da se naše delavce, ki se nahajajo v Franciji in so tam deloma internirani v raznih taboriških, čimprej spravi domov na državne stroške. Ta zahteva Zveze polj. delavcev je z ozirom na nesrečo, ki je letos naše delavce v Franciji doletela, vsekakor upravičena. Naši delavci so zdaj bolj kakor kdajkoli preje potrebni pomoči od doma in od svoje države. Mnogi med njimi trpijo tam nepopisno pomanjkanje, glad in mraz. Zato jim je treba priskočiti in brez odlaganja na pomoč ter omogočiti povratek v domovino vsem, ki še nimajo dela in zaslužka in se želijo povrniti. Ti delavci so naša kri in naše narodno telo. Zato Zveza polj. delavcev apelira na našo slovensko javnost in merodajno oblast, da ukrene vse potrebno, da te siromake reši od trpljenja. Svojci doma jih težko pričakujejo, ker dozdaj nimajo od njih še nobenih poročil.

ZPD. je razen tega zahtevala, da se uredi vprašanje pošiljanja zaslužka naših delavcev iz Nemčije v domovino. Po zdaj veljavnem dogovoru smejo naši delavci letos poslati vsak mesec samo 60 RM., kar je premalo, ker večina delavcev pri delu v akordu zasluži več, nekateri celo nad 100 RM. ZPD je prosila, da se transfer uredi za letošnje leto tako, da bodo delavci lahko poslali domov vse kar zaslužijo. Ako pa to ne bo mogoče naj se delavcem dovoli carine prost uvoz blaga, katero nakupijo za tisti denar, ki ga domov ne bodo mogli poslati. Na ta način naj delavci vsaj deloma pridejo na svoj račun, da jim s žulji prisluženega denarja ne bo treba po nepotrebnem in brezkoristno zapraviti.

Zveza polj. delavcev je pri vseh delodajalcih v Bački, Banatu in Baranji zahtevala povišanje plače našim sezonskim delavcem. Krivično in nesocialno je to, da naši delavci še zdaj, ko je taka draginja, prejema na dan po 13 in 15 din plače. To je premalo, čeprav poleg tega imajo popolno oskrbo. ZPD. je zahtevala najmanj 4 din poviška na dan počeni od 1. septembra naprej. Nekateri delodajalci so te pogoje odklonili in obljubili, da na koncu sezone vsakemu delavcu izplačajo drag. dokl. od 120 do 150 din, vendar do zdaj tega še niso storili. Značilno je to, da skoro na vsakem veleposessvu vladajo drugačne razmere

* Gospodinja in šolska kuhinja *

ZALAR MARIJA

Zima že trka na vrata in z njo skrb za prehrano otrok. Zelo težko bo v letošnji zimi otroke preživljati, ker je vse že dražje, zaslužek pa ne dosti večji. Zato je oblast pravočasno nudila roko v pomoč s tem, da je odredila šolske kuhinje. Vsaka šola naj po možnosti ustanovi šolsko kuhinjo. Otroci, ki pridejo daleč v šolo so potrebni okrepčila, tople juhe. Oni pa, ki so bili v šoli že od zjutraj do opoldne, so zopet potrebni, saj je do doma še daleč in doma večkrat ne bo ne kruha, ne soli, ne mleka, ne masti. Če vprašam deco, kaj so jedli, kdaj so jedli, večkrat rečejo, da niso nič jedli, ker še ni bilo skuhano. Res je v nekaterih slučajih malomarnost od matere, a letos bo tudi pomanjkanje živil vzrok. Mnogoletna skušnja pa me uči, da v šoli deca zelo radi jedo, pa če so drugače tudi siti od doma prišli. Ko so skupaj, vse melje, hrusta, cmoka, še tisti, ki so doma „špuravi“ — izbirčni, razvajeni, ko se pokaže velik lonec koruzne juhe, imajo vsi najboljši tek. Plehnate šalice, plehnate žilce zaplenketajo, vse umolkne, učiteljica da znak za molitev pred jedjo in potem gre po vrsti: vsakemu eno zajemalko, pa nič več: „Toliko, da ti dušo privežem. Bodimo veseli in srečni, da smo koruzne juhe siti in krompirjeve, štrukljeve in zafrigane. Otroci, le jejte, saj je dobral! — Tako se razgovarja učiteljica z deco, ko deli juho in hitro mine čas, še hitreje pa se izprazni 15 literski lonec. Šalice pomijejo večja dekleta, položijo na poličko, očistijo častitljivi 15 literski lonec in deca naredi krž, ter veseli beže, — eni domov, drugi v popoldansko šolo. Vsi pa so si privezali dušo.

in so tudi druge plačilne možnosti. Največ letos zaslužijo tisti delavci, ki prejema plačo v naturi. V kolikor bo Zveza pri teh svojih prizadevanjih uspela se še neve, ker od merodajne oblasti na svojo vlogo ni še prejela odgovora. Zadeva je nujna, ker bodo delavci v kratkem končali z delom in se vračali domov.

Vse delavce, ki so prejšnja leta bili v Nemčiji na delu, zlasti pa tiste, ki so tam tudi letos, Zveza opozarja na sledeče:

1. Delavci, ki so 1937., 1938. in 1939. leta iz kakršnihkoli razlogov morali svoj zaslužek pustiti v Nemčiji, bodisi pri svojem delodajalcu, v bankah ali pa pri obmejni oblasti, naj takoj pišejo na sledeči naslov: Amtliche Jugoslawisches Reisebüro A. G. Berlin NW 7, Neue Wilhelmstrasse 12-14 in prosijo, da jim marke pošlje domov. Pri tem je treba navesti točen naslov delodajalca, banke in zdajšnjega bivališča kakor tudi znesek, koliko mark se kje nahaja.

2. Tisti delavci pa, ki imajo marke še v Nemčiji, a se sami zdaj nahajajo doma naj se čimprej javijo Zvezi polj. delavcev v M. Soboti, ki bo po-

Tako gospodnje, matere vidite, da so vaša deca v šoli lepo oskrbovana. Vprašate se le, o kod pa prihajajo vsi ti darovi? Ali od oblasti, ki je šolske kuhinje odredila? Tu imejmo trezen račun. Kje naj oblast jemlje sredstva, vse to vzdrževati? Tu velja rek: Pomagajmo si sami. Stavimo, kar moremo za svojo deco. Naši so, iz naše fare, iz naše vasi, iz naše občine. Skrbimo za nje. Če nas ne ubogajo, jih moramo kaznovati. Toda, lačni otroci ne smejo biti. — Gospodnje! Marsikateri upravitelj šole bo potkal na Vaša vrata ali bolje, na Vaše usmiljeno srce. Prisel Vas bo prosit za milodare za šolsko kuhinjo. Ne zametujmo jih. In če ti vseh teh besed ne razumes ali nočeš razumeti, potem misli na prelepe, svete besede Jezusove: „Kar ste storili enemu teh malih, to ste meni storili!“

Vsa darila za šolsko kuhinjo v Slov. Krajini bodo zabeležena. Vse vodstvo šolske kuhinje bo pod nadzorstvom sreskega načelstva, krajevnega šol. odbora in shramba, kot računovodstvo bo vsaki čas na opogled vsakomur, ki je kaj prispeval. Delati za šol. kuhinjo moramo pač sami, kakor bodo tudi z nami delala in pomagala iz vzgojnih namerov večja šolska dekleta, saj mi nosimo vso odgovornost, katere ne moremo in ne smemo zvrčati na osebe iz vasi. Mi v nobenem slučaju mladine ne smemo privariti po vasi, po gostilnah, k sosedom. Šolska kuhinja je in ostane v šoli. Pomije bomo radi dati vsakomur, ki bo po nje prišel, še raje, če nam bo obljubil masti ali dal krompirja. Tudi na dom jih bodo sosedi postavila šolska dekleta, kjer nas bo vezala dolžnost zahvalnosti.

tom merodajne oblasti poskrbela, da jim bo denar iz Nemčije odposlan v domovino.

ZPD. opozarja vse delavce, ki so v Nemčiji na delu, da pravočasno pred odhodom iz Nemčije v domovino ves svoj odvisni zaslužek, ki ga ne bodo mogli poslati domov, naložijo v najbližnjih bankah. O vloženem znesku je prositi potrdilo. Vsak delavec naj si skuša pri zgor. omenjeni Putnikovi pisarni v Berlinu kupiti ček za 10 RM. To pa zato, ker gotovine ne sme nihče nesti s seboj preko meje. Ta ček bodo delavci lahko pri Putniku v Mariboru zamenjale za dinarje. Nobene gotovine v markah naj nihče ne nosi s seboj več, ker je doma ne bo mogel zamenjati, dočim je bo, iz Nemčije lahko pozneje potom kliringa spravil domov.

Novo blago v manjši vrednosti najbrže ne bo carinjeno, staro ali že rabljeno blago tudi ne, dočim bo za novo blago v večji vrednosti prav gotovo treba plačati carino. Toliko našim delavcem na znanje, da se bodo znali ravnati.

Iz pisarne Zveze polj. delavcev v Murski Soboti.

KAM...

Kam bi se djalo srce nemirno, kjer bi obstalo vekomaj mirno?

Zvezdic poljub je prehudo hladan, grmček tak ljub ne ozdravi ti ran.

Zvezdne poljane so visoko z zemlje, njive prostrane prazne zate.

Srce trpeče, srce otožno, splavaj pod okence, okence rožno, tamkaj boš trgalo rožice...

Krampač Ivan.

≡ MALO ZA SMEH ≡

Žalost možakov.

„Janči, ka si tak žalosten?“
„Ka zlodja ne bi bio, či mi je žena tri lonce spotrla.“

„Zavolo toga se ti pa resan ne trbe tak žalostiti. Tudi pri nas se včasih pripeti, da žena potere kakši lonec.“

„Vej bi to bilo vse prav, samo da moja žena vsikdar potere lonce na mojoj glavi.“

Marko je imel psa.

„Kako ga kličeš, Marko?“

„Slepar!“

„To vendar ni nobeno pasje ime.“

„Nikakor. Pač pa je smešno, kadar ga na ulici kličem in vsi ljudje se ozirajo ker menijo, da mislim na nje.“

Za novo sezono prinašamo

RADIOAPARATE

Minerva, Orion, Körting, Sachsenwerk, Hornophon, Mende, Braun, Graetz, z dvoletnim jamstvom.

Baterijski aparati so opremljeni z D elektronskimi, delujejo brez akumulatorja. • Predvajanje aparatov brezobvezno - ceniki franko.

Dolgoročno odplačilo!

RADIO NEMEC

M. SOBOTA

MATIJA MALEŠIČ:

K r u h

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

Obotavlja se stopi Ivan proti mizi. Mimo očeta mora in skuša izbegniti njegovim pogledom. Andraž mu stisne peresnik v roko. Ivan sede na Andražovo mesto pri mizi in išče po papirju, kje naj podpiše.

„Stoj! Premisli!“ Oče ga zgrabi za komolec in vleče od mize. „Ne napravi mi te sramote! Saj ne veš, kaj podpišeš! Saj nisi poslušal in ne veš, za kako sramotno ceno se prodajaš! Sukičev sin, kaj ti manjka kruha?“

Ivan ujame preplašeni in proseči Ilonkin pogled. Napačno ga razume. „Rekli ste že včeraj svojo zadnjo besedo.“ In izvleče svoj komolec iz očetove pesti in nastavi pero.

„Podpišeš?“

„Včeraj bi drugače govorili, pa bi bilo drugače! Danes je prepozno.“

„Pero zaškrta po papirju.“

„Kdor podpiše to Ritoperjevo pogodbo, ni moj sin!“

„Pero škrta. Ivanu se trese roka, za vsako črko, ki jo napiše, pomoči pero v črnilo.“

„Nisi moj sin!“ bruhne oče v silni jezi. „In ta... ta...“ S prstom pokaže na Ilonko, njegov pogled je poln divje jeze in zaničevanja. „Ta ne bo nikdar moja snaha!“ Sunkoma se obrne, zgrabi za svoj klobuk, ga potisne na oči, pozabi plačati vino in odvihra iz sobe.

Ivan odloži peresnik, ne da bi dopisal zadnjo črko svojega imena. Čisto bled in skoro zelen je v obraz.

Ilonka si zakrije oči z rokami.

„Vihra stāra, Sukičeva!“ se jezi Ritoper. Vedro je njegovo čelo. Pobira prazne litre po mizah, da jih napolni in vlije svojim delavcem veselja v žile in srca.

Četrto poglavje

Luči po Goričkem

Mrzel hlad veje iz gozdov, v jutranji temi gore blede luči po bornih goričkih kočah, svetle plamenice žare po potih in stezah. Iz goričkih vasi hite ljudje proti Puconcem in Moščancem, od Sv. Sebeščana, od Sv. Benedikta hite proti Moščancem in Mačkovcem, od Grada se spuščajo proti Mačkovcem, od Križevca in Markovceva in Čepinc in Dolenc hite v Stanjevce, Gornje Petrovce, Šalovce in Hodoš. Srečavajo se luči — pozdravljajo se znanci in v družbi hite k železnici. Pogovor se ne more razviti. Slovo od domačih je pustilo sledove v srcih, skrb rije po možganih. Cule prekladajo iz roke v roko, kovčege na kosiščih premeščajo z rame na ramo, glave povešajo in premišljujejo. Kogar spremlja žena, skuša biti dobre volje in zgovoren. Pa se mu beseda ustavlja. Polno je srce, sto naročil brni po glavi, prave besede pa ni in ni na jezik. Tudi ne sodi vesela beseda med molčeče popotnike.

Gre dečko proti Mačkovcem. Svetlo gori njegova plamenica. Ob njem stopa dekle. Plaho in boječe gori njena lučka. Solze so v njenih očeh. Ne more razumeti fantove prešernosti in razigranosti in njegovih vriskov. In vendar ji je bilo slovo lažje in je odhod lažji, ker stopa ob njem.

Gre do dečke proti Mačkovcem: deca so še, pa bi bili radi veliki. Mrzlo je, zobje sklepetajo, roke si grejejo ob plamenicah. Lepo je, ko gori toliko lučic po Goričkem in smeš sam nositi svetlo luč kakor vsak odrasli. Samo da čimprej prisveti dan in pokaže nove dežele in nove ljudi.

Gre Veron proti Mačkovcem. Veliko culo nosi v roki, na kosišču mu visi z rame kovčeg. Upogujen je njegov hrbet, ko da nosi svinco v kovčegu, povešena je njegova glava.

Ko so ginile ure noči brez spanja, je iztegovale roke v temo, ko da hoče najti oporo in vse skrbi osredotočiti na eno edino. Katera je ta edina? Sto jih je, pa izbiraj, katera je tista edina in največja. Vsak hip se je dramila žena in povpraševala, če mora že vstati in segreti pripravljeno mleko.

„Še ne, še ne!“ je miril njo in sebe. Vsaj še nekaj ur v krogu družine! Mirno spe otroci: štirje so na postelji, trije z glavicami na vzglavju, četrti počez njim pri nogah; na peči sta dva; v zibelki je najmlajši. Lahno in enakomerno sopejo, sanjajo o belem kruhu, ne vedo, kako je težko očetu, ki ga gre iskat. In če zasope kateri glasneje in če se kateri nemirno obrne ali če zajoče malček v zibelki — že dvigne mati glavo in prisluškuje. Vstane na nemirno sopenje in premetavanje, prižge luč, popravi odejo, premakne glavico, naravna nemirneža v pravo lego, pogleda z lučjo po vseh, pozibije malčka, posedi na postelji, dokler ne napolni mirno in enakomerno dihanje sobe. Upihne luč in leže — v prihodnjem hipu zopet vstane, prižge luč in ponovi, kar je pravkar storila. Leta in leta, pozimi in poleti, noč na noč — vedno isto. Ali sploh spi ponoči, revica? Kdaj naj spi? — Nežno besedo bi ji rekel Veron, pa se je boji motiti. Vsaj za nekaj trenutkov naj zatisne oči! O! In poleti pride še eden! Pa ne bo krepkih rok za pomoč v kočil! — „Ali je že čas?“ je vprašala žena. „Ne, ni še! Le spi! Te že pokličem!“ Kolike muke je pretrpela, preden je shodil prvi, Štefanček. In za njim: eden je komaj shodil, drugi je že vokal v zibelki. Tolaži tega, pazi na onega! Revical Mora ji reči mehko besedo. — „Ali je že čas?“ „Ni! Le spi in se odpočij!“ Od zgodnje pomladi do pozne jeseni sama, sama s kopico vedno lačnih želodčkov, vedno odprtih ustec, vedno prosečih kruha, ki vasuje pri očetu tam daleč na ogrskih planjavah. Mučenica! — „Tako nemiren si! Se bojiš, da zamudiš?“ O, in če zamudi! Pa ostane še dan, dva pri svojih! — Ne, ne sme zamuditi! Kaj bi rekel lačnim očem, ki bi bi spraševale, ali prinese v jeseni belega kruha?

Vstala je žena in prižgala luč. Dvignil se je in pogledal skozi okno. Pa bo le že čas! Žena je odšla v vežo, da napravi ogenj in segreje mleko. Svetil si je s svetiljko od tistih štirih na postelji preko tistih dveh na peči in obstal pri Aleksandru v zibelki. Angelski obrazki so mirno sanjali, sanjali o belem kruhu. Nekajkrat je stopila žena na prag in ga opazovala, pa ni rekla ničesar. Štefanček je hotel po vsej sili že letos na delo. (V drugo naprej)